

בין שירי יוחמד ל.שירי חשבון מאת דנה ליפא

השיר ב.שירי השבון (י) יצאנו
 ראש אינו יכול שלא להתחיל על
 שבו של השירי הכולל כל כך אשר
 אל כמנונת השירי על מי שהיבר
 את שירי יוחמד (י) והוא שירי
 גלע... שירי זה ניכר במיוחד
 כמפורסם בשירים שציגנו דומה
 מהו, והוא יותר - כאשר אנו נה'
 קלים בחרוהו המוכרות לנו השיר
 המפורסם בחדשים. בסמכות המורה
 על שירי השבון. ככל שירי זה מפורסם
 נתיביו, יותר גם שירי זה מפורסם
 מהו יותר. הנוגע לחבני היצירה;
 ואלו סודות הנחיות שביצירתו. כל
 קוב אשר שירי היצירה בלבד.
 שיש בהם כדי להפסידו על השירי
 המפורסם.

ביתו סירוס על שירי שירי אלה
 נעדרת השוואה בין שני שירים בעלי
 דמיון מסויים בעניין ובצורה. שהם
 לדמיון, ושייכים לקבוצות זרות לי
 שני המנונות המפורסם. השיר הראש
 הוא של חנה. על השיר השני שירי
 יוחמד, הישיר השני קודם לבי.
 והוא שני מן סודות של שירי
 המפורסם בשם זה המפורסם שירי
 בן. והי הבית הראשון. שירי של
 הסא':
 והוא מכה על חסא
 והוא מכה על חסא
 והוא מרעיד מיתר פעם אינו בכדי
 והוא דמוס כה
 ומרעיד כמותו
 והוא מצטרף למנונית לכה יודו.
 והוא הבית הראשון מתוך לבי:
 אני

במקומות המפורסם של שירי אלה
 מהו לו יש מתנוונות הער. הלב ה'
 פיר. הגר. וגו היין. ית של מחכונות
 הצל. המל. הילל השתלל כל בית
 פשוט. פנוטיות חרשות המפורסם
 יוד בדימויים הקבועים הללו. הרמז
 יוד מתלבשות ברובים אין ספור של
 משמעות היחסים בינו לביתו פתי
 רכבים והולכים. שכן כל אחת מהתי
 כונת של או של נשנת אסתי
 אציות חרשות. הקשורות בתכונות
 השני או השני היחסים הולכים ר'
 מסתבכים כמו רשת של שתי תורב
 יור על כן. התחרות המלכות והש'
 יגור בתקופות עקשניות (הוא / ואת /
 והוא / ואת) מילות את התקבלות
 הנשנות מתוך המנונות המפורסם
 התקופות והמשמעות של שירי
 סירה ומספרות על אין אמת יצירת
 על מנתו של. הוא' ומותו של
 הוא' כאשר הם. הוא' והוא' ועל
 מות היחסים שביניהם.
 המפורסם הגליליים הירתיים
 נודים אותו פס כתרופים של
 אנשי שבם פרימיטיבי הפורדים
 עצמם לאקסטה פולחנית. אינו נד
 קיים גם לניתוח מדויק של ה'
 קיים המפורסם מובנת מתוך ה'
 ליל. המלים. עוקקה. מספור. לר'
 קקה'. המקה. אמירות בצליל של
 ששום סיגונים לא ימכר לנו. הצליל
 כבר צופן את המשמעות. כאילו רצה
 המוכר לומר לנו שהשם (או הכי
 ניו) והצפצ. אינם אלא שתי' כל
 של החייה אחת. ומותו של כל
 עצם כלולה בשמו או בכינויו.
 הבית השני מתוך לבי. מזכיר ב'
 דימויים ובמבנה את הבתים המתי
 ואת היחסים לאתי' בצלל הסא':

לשפת השירים שירי יוחמד
 דמיון לשפת שירי יוחמד. אם כי
 ענין הוא בבחינה מפורסם ב.שיר
 השבון שירים בעלי אופי חדש. שיר
 מספיקי מתחילים להופיע רק בשירי
 גלע'. שירים אלה תופסים חלק
 נכס מ-שירי השבון המפורסם אך
 הם אינו כל כך. השבון במובן של
 השבון נפש'. אלא במובן השלל
 הגיאוגרפי של המלה נקח לדוגמא
 את השיר. עלבד:
 כשאנתו אהבתי את
 משהו
 אז זה כואב לנו
 כשזה מכאיב -
 וזכרנו מוכנים ונאכלו אותו
 חיים -
 עקשני
 חמרו לכם -
 כמה זה מכאיב -
 כשפישתו
 כשאנתו אהבתי
 ומכאיב אותו
 הרבה הרבה -
 הרבה שנים
 עס ומעליב -
 פשוט מניב -
 שיר זה היפוך כולו של התבונה
 הפסיפית. ניתן לתאר לוינו פשוט
 אם לא לתרגום גוסתתי-מתייטי. יסוד
 דומה משתי בשרי. וזו:
 ...ש שתי גישות
 בעולם הענוני שלנו:
 לתת
 הרבה הרבה
 ולקבל
 הכל בכל מכל וכל -
 לא פחות -
 אף קודם לא פחות -
 בחשבון מדויקם ונאכלו -
 או -
 לקבל
 רב או מעט -
 מעט מעט -
 ועוד יותר מעט -
 ובלבד
 לתת פחות
 עוד פחות -
 פחות -
 וגו

התבק - בעין עוקקה
 ואת דבקת כתיב כמו כלבה מוכה
 ואת עקבת כמעין כל חוס
 ואת ירדת אלי כמו היוס -
 אולם מה קרה כאן? בשרי שב. על
 הסא' שורת הדימויים המפורסם
 הוא' את' היא חלק אורגני מתוך
 השיר כולו. הבני שורות של די
 מייים מפורסם. אשר מתוך הקבלה
 שביניהם דוברת המשמעות שב. את'
 והוא'. כאן הבית הערוך שורות
 של דימויים נשאר כחייה מבחנת
 בתוך השיר. כאשר לא קיים בו כל
 בית המקביל לו בצורתו או מתקשר
 אליו קשר מוחי. כלשי הקישור
 המפורסם הרחב יותר. נותרת גם
 שורת הדימויים עצמן כחידות מבר
 דדות שאוללה החזרה של. ואת'. לא
 היה במצב כל מותחן בנייתו כלל.
 לאחריו בא הבית השלישי. אשר
 עצם עומד בהשוואה מקבולה לבית
 הראשון:
 את המעט
 אשר -
 נתת -
 נתת
 באשר נתת -
 בכל
 אשר נתת

כאן שוב ניכרים ההפסטה שב
 לשת כנגד הציוריות. הפלפול הנתי

הראשון מבין השנים רחב בסמני
 לשון מיתית. ראשית הוא מספיק
 שורה של המנונת על דרך הדימוי
 או המספרה (דמוס כה, מרעיד מיתר
 חר, וכד') המורה אמירת אינו דמי
 יוני או קישור אסוציאטיבי המוני
 של עצמים שונים זה מזה שפתי ה'
 מובן המקובל. הראיה הציורית מלוח
 בזכר שהוא שיר המבנה הירמתי ה'
 עשיר ביותר. הפשו החרות. היחידת
 משקל סימטרית (שאי בן פועל
 יסוד החזרה). חריות שלימה ועוד
 ועוד. אקסטים מוסיקליים אלה אוס'
 רים פשלותו הנחתרת של הרגש ה'
 שירי הכושה על ששפתי הדימוי את
 הירמטוס של הסוד.
 שונה הדבר בבית הלוח מ.לבי.
 בית זה אינו מספיק המבנה כלל.
 ובמקומה נתון אמירה בולטת לבתי
 ציוריות. דלות המשמעות אסוציאטי
 ביים הנודרות את מחשבתו להם
 שמה ולא לאמנות. הדברים הם וד'
 משמעותיים ופשוטים. במקום ציור
 החייתי מופיעה התחכמות אינטלק'
 סואלית (כל הרב הזה הדל). החזרות
 שוב אינו באות לשרת את מכלול
 מישורי החייתי השירי, כי אם את
 הרעיון על המישור האינטלקטואלי
 כלבר.
 הבית השני מתוך. על הסא'
 אומר:
 את יחידה כצל
 את בוגדה כחל
 את הצעני לכל, לכל עובר ושבו
 את מחוקה כליל
 את מחוקה כשחל
 את מפכה כחל-בשרב

לפניו הקבלה סימטרית מדויקת
 לבית הראשון. עולם המוני. עצום
 אסוציאציות של צבע, טעם, תנועה.
 צליל, אנטומותאפ. היחסים שבין
 הוא'. ואת' מתמצים מתוך ההש'
 והוא. אלה בצד אלה של התנוונות
 שלו התמונות שלה.
 מבנה סימטרי זה מתמשך לאורך
 כל השיר. שורת הדימויים נשפחה

וגם
 אולי הם צודקים עד הסוף
 והוא
 ואולי הם באמת
 זוכים לקנות והנאה.
 - ומתייחס, ומתיין
 הצאית
 - אני ממת
 לעזאזל.
 לאחר עיון מתברר. איפוא. שאם
 לא שני שייכים ל שירי לירית
 לפנינו הרי שלפנינו טיפוס מסויים
 של לירייה. אשר אינו כמה מס'
 מני המאופיינים ביותר ואינם עצמי
 מן תכונות אופי חדשות. כדי לעמד

כירוי שכלתני זה מתפצל לשני
 כיוונים נוספים ב.שירי השבון: ה'
 אחד הוא המפורסם המודרני. השני
 הוא הנחות. במובן המחשבה המוס'
 ששה. לראשית גיחה שירים כמו
 הלש'. המספר' על שתי' התבלות
 צטר. שגייתו אהובות אהובות -
 / אחת אחת ושעטה - / אחת אחת
 ודעתה - / ... ושתייהן כאחת הוצי'
 אוני / אחת לאחת מכל הכלים - ...
 ואני - / כל כולי - / מחכה
 לשלישית / אשר בנא תבוא אל'
 נכון / למועד הנכון / לצלעי -
 או שירי כמו רגי. המספר' על ה'
 (סוף בעמוד ב)

הכנית לתיארוך רכיבימתי
 (ראו מאמר בעמוד ב)

השירי פגולה מתוך השוואה שיר
 רים שנושא דומה כגון. מרתי
 מתוך יוחמד וקוץ מתוך. שירי
 השבון. מה שואר כראשון במר
 נון נבואי-פשוט מרמס כדומה:
 ראשי להודינים וידי אהונה
 עמוד כרוח -
 וקרני נחושה -
 כל העיר קונונים
 כל הארץ מרופה
 כל הארץ לבוגד ירשה:
 וגר
 נאמר ב.שוקי' בשפת שיהה מרר
 זכיר ביותר:
 ...כל העולם כולו -
 / מונן ללכוד -
 / מדוע לא -
 כולנו בעמק העכוז
 איש איש
 לפשוט
 לפשוט
 וגו'
 ומה שואר ב.שירי. מתוך. שירי
 המדי בשפת המוניית והמתי שירי
 ביותר רעומת קתופסיות. כדומה:
 שכיני צבה באצבע
 הבת'
 שכיני עולה
 מעט סבור הארץ
 שכיני תלהם
 בניו לבין טורף
 וניצבה
 עשן כהר בחתוך
 על פי שכיני
 הבת'
 על פי שכיני תלהם
 על פי שכיני
 אשחם
 תלאת אהבתן
 נאמר ב.שולם. מתוך. שירי חס'
 בדי. בשפת רחוב משובת. השורה
 מה רשם כמפורסם שאינם מפורסם
 בדרך-כלל בודגון של שיהה חס'
 הוא
 חצאית.
 לא יודע לרחם
 הולך תמיד על אמת ועל שלם...
 בחי -
 אשרי הסלחנים
 אולי הם סותרים נאמנים
 אולי הם משקיעים
 מחזיקי ראות...
 (*) שירי השבון' הוצאת הדרת
 תשכ"ג
 (**) יוחמד' הוצאת מחברות ל'
 שפרות תשי"ב.
 (***) גלע'. הוצאת אגודת הסופ'
 רים ליד. דביר' תשי"ג

"שירי חשבון"

(סוף מעמוד א')

מאת אשר הוא — בדרך כלל / (או פרט) / בין השאר גם / אוהב — / בדרך כלל בלי שום / סיכוי של / חמש / — חוץ מן הממש / כל כולו" — כאן דוחק הלשון הדיבורית הי רדודה ואף הסלנג (רואה סוף סוף בעין / טושטושית — וגו') משמ' שים יפה את החיוך העקמומי ש' מאחורי הדברים.

לכיוון הגותי" אפשר לייחס שירי רים כמו "התבהרות", "גביש", "זר", "הנייה ועוד. אשר עניינם בעיקרו אבסטרקטי. הדובר בשייכים אלה הוא "אנתנו". החמיות מיוחסת ל"לנו" ול"שלנו". הלשון היא לשון ההכי ללה וההפססה, ההולמת את המח' שבה האבסטרקטיה האינסלקטואלית. על שירים "הגותיים" אלה נמנים כמה שירים "סופיסטיים" הנושאים אופי של קסעי דרשית, כדוגמת: "טוב — / מובן — / נכון — / אבל בעצם / הלא שנינו היודעים / כי — ... הרי אני אומר לך / דברים פשוטים..." אבל הדברים אינם פשוטים ונשארים בגדר סופיסטיקה ארי כנית.

אם נרצה לסכם את המעקב החרי צוני, כביכול, אחר סממני הסגנון השונים בשירי "יוחמד" ו"שירי חש' בן", נוכל לומר, שמה שנוצר בשירי "יוחמד" בכוח האינסואיציה היוצרת, המורכבת מגורמים ותהליכים נפשיים רביגונים ומסובכים ביותר, נוצר בי "שירי חשבון" בכוח האינסלקט. בי עיד שבשירי "יוחמד" פועלים בעיר קרם הדמיון המאחה והרגש הכופה את הריתמוס של הסדר על שעשועי הדמיון העשירים כל כך. פועלת בי "שירי חשבון" בעיקר הראייה הגני יגנית המסוכחת, המבחינה בסתירות ובריבויים שבהויה יתר מהשיא מבי חזנה בהרמוניה שבה (ראו "סרף"). בעוד שבשירי "יוחמד" מפוע בדרך כלל אוצר מלים כחשי, כסציפי וי ציורי ביותר, מפיעה ב"שירי חש' בן" שפה פרוזאית יופיומית ואפילו שפת הסלנג הרחובי. את מקומה של המסורה הציורית, תופס התאור הי מדוקדק, במקום הריתמוסים הגירי פים והסחפים של שירי "יוחמד". מפוע כאן הקצב הדיבורי שיחתי, ההולם את השפה הפרוזאית של הי שירים (יוצאים ככלל זה הם שירי "קין" ו"הרף" מתוך "שירי תאנים"). לצורך נוחיה הניתוח, כאמור, התעלמנו כביכול כתבניהם של השיר

רים. מובן הוא שהתעלמות כזו אינה אלא פיקטיבית. כאשר אמרנו ששפת המשורר הפכה להיות "פרוזאית", אמרנו, למעשה, שמה שיש לו לומר הוא פרוזאי ביותר, אפור מאד ובלי תי מרומם, כדוגמת, העולם העכוזי שלנו" (זו), או: "וכל ינוחם / וי ירוחם / ויפוחם / ואנכי / תפח רוי ותם" (סגור); במקום שאמרנו כי הדברנות גוברת על המלודיה, אמרנו, למעשה, שהיחס למציאות הסך להיות אינסלקטואלי בעיקרה, איבד מרגישותו במידה רבה, ודבק בו לא מצט מהאדישות של הקהליהצופה שבזירת המלוח ("קריעה"); כשי אמרנו שהעולם התמוני מתפצל וי האחדות הצורנית שבשירים אינה נשמרת, אמרנו שתפיסת המציאות ההרמינית פינתה מקומה לדיסהר פוגיה, והמשמעותיות המקיפה והמי אחדת, תהיה אשר תהיה, פינתה מקר' כה לחוסר משמעותיות. לא השוינו תכנים זהים בצורות שונות, אלא מהויות שיריות שונות מעיקרן. מה שהיה לרטוט לומר ב"בארזמן", לא היה לו לומר ב"סגור", ומה שנאמר, כדברי המשורר, בהארה שהיא, "הג' בורה / שבדרגות הדעת" ("גביש"), אינו יכול להאמר ב"חריפויות לשון ושכל טוב" (שם).

וכאן, נדמה לי, מקורו של השוני הסגנוני שבין כרביית שירי "יוחמד" למרביתם של "שירי חשבון".

"מולד"

הופיעה חוברת "ינאר—אפי" ריל של "מולד", ירחון מדיני וספרותי בעריכת אפרים ברודא. בחלק הספרותי: תרגום מאמר רד החשוב של י. רוברט אופני היימד (מראשי חוקרי האסוס באמריקה), בין כדע לתרבות; סיפור ביש "הפנס" מאת ש"י עגנון; כאמרו של אברהם באנד עגנון לפני היותו עגנון; על סיפוריו העבריים הראשונים של צ'אצ'קס, "שלושה שירי ירוש' לים" מאת י. גולה הרצאחו של ש. הלקין על ג. שופמן; מאמר מאת יעקב בהט על "עיצוב המ' ציאנת בידי שופמן"; גורדיוב, אוסנסקי וחינוך התודעה — מאת אהרן צייטלין; ביקורת מאת ישראל קולת על ספרו של ליאונרד שטיין, "מסד למדינת ישראל" ומאת אלי שבין על "כאיש נדחם" למילא אהל.